

Ty tłumaczysz,
my tłumaczymy Tobie!

WŁOSKI

W TŁUMACZENIACH

Praktyczny kurs językowy

- ▶ wyjątkowy sposób nauki
- ▶ przejrzysty układ stron
- ▶ setki zdań i przystępne objaśnienia

KATARZYNA FOREMNIAK

+ KURS MP3

GRAMATYKA

SREDNIO ZAAWANSOWANY (B1/B2)

Preston Publishing

Recenzje: Beata Nowicka-Ernst (Uniwersytet Warszawski)

Korekta: Piotr Białecki
Lucia Pascale
Alessia Vignoli

Redakcja: Monika Ochnik

Lektorzy: Martyna Chuderska
Silvio Di Dea

Skład: Katarzyna Seroka

Opracowanie graficzne: EFRA

Ilustracja na okładce: Jolanta Kozłowska

Realizacja nagrań: 10th Level Studio

Preston Publishing

www.prestonpublishing.pl

Wydanie I, 2017

Wydawca: Preston School & Publishing
ul. Kolejowa 15/17, 01-217 Warszawa
e-mail: biuro@prestonpublishing.pl
www.prestonpublishing.pl

Książka, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując ją, rób to jedynie na użytek osobisty. Szanujmy cudzą własność i prawo!
Polska Izba Książki

Autorka oraz wydawnictwo Preston Publishing dołożyli wszelkich starań, by informacje zawarte w tej publikacji były przedstawione starannie i rzetelnie. Jeśli zauważysz miejsce wymagające erraty lub zechcesz przekazać nam swoje sugestie dotyczące publikacji, napisz do nas na biuro@prestonpublishing.pl.

Design, Concept & Layout © Preston School & Publishing 2013-2017
© Copyright by Preston School & Publishing 2017

INDICE

	Od autorki.....	5
	Wymowa.....	7
Unità 1	Riscaldamento e ripasso	
	Rozgrzewka i powtórka.....	8
Unità 2	I gradi dell'aggettivo. Aggettivi irregolari	
	Stopniowanie przymiotników nieregularnych.....	12
Unità 3	I gradi dell'avverbio. Avverbi irregolari	
	Stopniowanie przysłówków nieregularnych.....	16
Unità 4	Trapassato prossimo	
	<i>Czas trapassato prossimo</i>	20
Unità 5	Futuro anteriore	
	<i>Czas futuro anteriore</i>	24
Unità 6	Condizionale composto (passato)	
	Tryb przypuszczający złożony (przeszły).....	28
Unità 7	Passato remoto. Verbi regolari	
	<i>Czas passato remoto. Czasowniki regularne</i>	32
Unità 8	Passato remoto. Verbi irregolari 1	
	<i>Czas passato remoto. Czasowniki nieregularne 1</i>	36
Unità 9	Passato remoto. Verbi irregolari 2	
	<i>Czas passato remoto. Czasowniki nieregularne 2</i>	40
Unità 10	Passato remoto e passato prossimo	
	<i>Czasy passato remoto i passato prossimo</i>	44
Unità 11	Passato remoto, imperfetto e trapassato prossimo	
	<i>Czasy passato remoto, imperfetto i trapassato prossimo</i>	48
Unità 12	Varie funzioni di <i>che</i>	
	Różne funkcje <i>che</i>	52
Unità 13	Pronomi relativi 1	
	Zaimki względne 1.....	56
Unità 14	Pronomi relativi 2	
	Zaimki względne 2.....	60
Unità 15	Congiuntivo presente. Verbi regolari	
	Tryb <i>congiuntivo presente</i> . Czasowniki regularne.....	64
Unità 16	Congiuntivo presente. Verbi irregolari	
	Tryb <i>congiuntivo presente</i> . Czasowniki nieregularne.....	68
Unità 17	Congiuntivo e indicativo. Confronto 1	
	Tryb łączący i oznajmujący. Porównanie 1.....	72
Unità 18	Congiuntivo e indicativo. Confronto 2	
	Tryb łączący i oznajmujący. Porównanie 2.....	76

Unità 19	Congiuntivo passato Tryb <i>congiuntivo passato</i>	80
Unità 20	Congiuntivo imperfetto Tryb <i>congiuntivo imperfetto</i>	84
Unità 21	Congiuntivo imperfetto. Verbi irregolari Tryb <i>congiuntivo imperfetto</i> . Czasowniki nieregularne	88
Unità 22	Congiuntivo trapassato Tryb <i>congiuntivo trapassato</i>	92
Unità 23	Congiuntivo. Ripasso Tryb <i>congiuntivo</i> . Powtórka.....	96
Unità 24	Vari usi della particella <i>ne</i> 1 Różne użycia cząstki <i>ne</i> 1	100
Unità 25	Vari usi della particella <i>ne</i> 2 Różne użycia cząstki <i>ne</i> 2	104
Unità 26	Vari usi della particella <i>ci</i> 1 Różne użycia cząstki <i>ci</i> 1	108
Unità 27	Vari usi della particella <i>ci</i> 2 Różne użycia cząstki <i>ci</i> 2.....	112
Unità 28	<i>Ci o ne?</i> Ripasso <i>Ci</i> czy <i>ne?</i> Powtórka	116
Unità 29	Verbi pronominali 1 Czasowniki z zaimkami 1	120
Unità 30	Verbi pronominali 2 Czasowniki z zaimkami 2	124
Unità 31	Forma passiva 1 Strona bierna 1	128
Unità 32	Forma passiva 2 Strona bierna 2.....	132
Unità 33	Aggettivi e pronomi indefiniti Przymiotniki i zaimki nieokreślone	136
Unità 34	Preposizioni Przymyki.....	140
Unità 35	Locuzioni Wyrażenia	144
Unità 36	Ripasso Powtórzenie	148

Od autorki

Drogi Czytelniku,

książka, którą masz przed sobą, to trzecia część serii do nauki języka włoskiego *Włoski w tłumaczeniach. Gramatyka*. Możesz potraktować ją jako kontynuację części pierwszej i drugiej (w wielu miejscach znajdziesz odesłania do rozdziałów z poprzednich tomów), ale również jako odrębny podręcznik na poziomie B1/B2. Niezależnie od tego, który sposób wybierzesz, chciałabym, żeby nauka była dla Ciebie radością – taką, jaką mnie sprawia używanie i słuchanie języka włoskiego.

Kurs *Włoski w tłumaczeniach* możesz wykorzystać podczas samodzielnej pracy. Polegać ona będzie na ćwiczeniu gramatyki i słownictwa przez tłumaczenie zdań oraz na ćwiczeniu wymowy i rozumienia ze słuchu dzięki dołączonej płycie z nagraniami. Treść podręcznika to zdania przydatne w codziennej komunikacji, brzmiące naturalnie i używane przez Włochów, ale też sprawdzone pułapki językowe, które pomogą zapobiec najczęściej popełnianym przez Polaków błędom. Układają się one w kurs pozwalający opanować gramatykę i słownictwo języka włoskiego na poziomie B1/B2.

Struktura podręcznika i metoda nauki

Książka składa się z 36 rozdziałów. Jedno zagadnienie gramatyczne to zwykle jeden rozdział, jednak często układają się one w serie poruszające ten sam, bardziej złożony temat, jak np. użycie trybu łączącego (*congiuntivo*). Twoje zadanie będzie polegało na tłumaczeniu zdań – ułożonych tak, żebyś prócz gramatyki poznawał też przydatne słownictwo. Na jeden rozdział przypada 36 przykładów: po lewej stronie znajdziesz ich wersję polską, po prawej zaś – włoską. Łatwo możesz więc ćwiczyć, zakrywając wybraną stronę i mierząc się samodzielnie z przekładem. Pomocą będą Ci służyły wskazówki – umieszczone zawsze z brzegu prawej strony (łatwo je zakryć, ale też łatwo odszukać, gdy czujesz, że powodzenie przekładu jest zagrożone). Znajdziesz tam tabele odmian czasowników, przestrogi przed typowymi błędami, podpowiedzi dotyczące kontekstów użycia, a także listy przydatnych wyrażen i ciekawostki społeczno-kulturalne.

Każdy przykład to odrębne zadanie tłumaczeniowe, łatwo więc możesz dzielić je na porcje – dostosowane do Twoich potrzeb, chęci i czasu. Taki układ treści pozwolił też zebrać zdania i wyrażenia najczęściej używane w życiu codziennym, bez konieczności układania ich w podręcznikowy, siłą rzeczy sztuczny dialog. Jeśli jednak uważnie będziesz śledził treść książki, zauważysz, że ma ona swoich bohaterów, a poszczególne przykłady mogą układać się w historie.

Zwróć uwagę, że inaczej niż w częściach pierwszej i drugiej szyk zdania polskiego nie zawsze odpowiada włoskiemu. Wciąż pojawiają się jednak podpowiedzi w nawiasach kwadratowych, sugerujące dosłowną wersję zdania, jeśli jest ona znacząco różna od polskiej.

Kurs audio MP3

Do podręcznika dołączony jest kurs audio do pobrania z nagraniami wszystkich zdań tak, żebyś mógł usłyszeć, jak brzmią wypowiedziane przez rodowitego użytkownika języka. Z nagrań możesz korzystać w różny sposób. Mogą one towarzyszyć pracy z podręcznikiem: na płycie usłyszysz zdania po polsku, a po chwili ich włoską wersję – masz zatem czas, by stawić czoła zadaniu przekładowemu. Możesz też słuchać

płyty bez zerkania do książki, by ćwiczyć rozumienie ze słuchu i oswajać się z melodią języka włoskiego. Przyda się do tego druga część płyty – zdania w wersji włoskiej, bez polskiego tłumaczenia.

Włoska wymowa różni się w zależności od regionu. Dobraliśmy lektorów tak, żebyś mógł zapoznać się z kilkoma odmianami języka. Część pierwszą przeczytał Stefano z Toskanii, drugą – Giuseppe z Sycylii, w części trzeciej usłyszysz Silvia z Lacjum.

Dla kogo jest ta książka?

Z podręcznika możesz korzystać podczas samodzielnej nauki – dzięki nagraniom poznasz prawidłową wymowę, a wskazówki towarzyszące zdaniom do przetłumaczenia pozwolą Ci zrozumieć i opanować zagadnienia gramatyczne. Książka może też jednak być uzupełnieniem tradycyjnych kursów językowych, a także nauki w szkole lub na uniwersytecie. Uczniom uporządkowane tematy gramatyczne mogą przydać się do powtórek przed sprawdzianami i egzaminami (maturalnymi, ale też językowymi: CELI, CILS, PLIDA), nauczycielom mogą być pomocne podczas planowania zajęć i opracowywania materiałów dydaktycznych. Wreszcie – *Włoski w tłumaczeniach. Gramatyka* będzie dobrym sposobem na powrót do dawnych umiejętności dla tych, którzy chcieliby przypomnieć sobie nieużywany od lat język.

Pamiętaj o systematyczności – nauka nie musi trwać długo, nie musisz pobić rekordu w liczbie zdań przetłumaczonych za jednym razem, ale warto poświęcić na nią czas codziennie. Pamiętaj też, że nie chodzi o nauczenie się zaproponowanych zdań na pamięć – to przykłady skonstruowane tak, żebyś przyswoił najważniejsze konstrukcje językowe, opanował przydatne wyrażenia i poznał melodię języka włoskiego.

Powodzenia! In bocca al lupo!

Katarzyna Foremniak

The diagram illustrates a learning cycle with five steps, each represented by an icon and a label:

- przeczytaj lub posłuchaj** (read or listen) - icon: eye
- zapisz tłumaczenie** (write translation) - icon: hand writing
- sprawdź odpowiedzi** (check answers) - icon: hand
- posłuchaj wymowy** (listen to pronunciation) - icon: person with headphones
- wskazówki i objaśnienia** (hints and explanations) - icon: lightbulb

Arrows connect these steps in a clockwise cycle. Below the steps is an image of an open book. The left page is titled "3 SOSTANTIVI MASCHILI E FEMMINILI. ARTICOLI" and contains a list of 18 numbered exercises. The right page is titled "DETERMINATIVI" and "INDICAZIONI" and contains a list of 18 numbered exercises with detailed grammatical explanations in Italian.

1. Chętnie pojechałbym z wami do Werony.
Dajcie mi tylko znać kiedy.
2. Chętnie pojechałbym [dosł.: byłbym pojechał]
z wami do Werony w zeszłym tygodniu,
ale nie mogłem wziąć urlopu.
3. Na twoim miejscu nie przyjmowałbym
tej propozycji. Ale rób, jak uważasz.
4. Na twoim miejscu nie przyjąłbym tej propozycji,
ale stało się [dosł.: już jest zrobiona].
Przyjąłeś ją.
5. Stefanie, chciałabym [dosł.: podobałoby
mi się] poznać twoich rodziców. Może
moglibyśmy zaprosić ich w sobotę na kolację?
6. Chciałabym [dosł.: podobałoby mi się] poznać
Umberta Eco.
7. Zadzwonilibyśmy do ciebie, ale nie mieliśmy
twojego nowego numeru.
8. Ciociu, chętnie przyszedłbym w niedzielę
na obiad, ale niestety pracuję.
9. Dobrze byś się bawił z Józefem i Stefanem.
Następnym razem musisz z nimi pojechać!
10. Ja wziąłbym mniej kosztowną i mniej różową
kanapę... Ale to Krystyna wybierała.
11. Skarbie, wróciłbym wcześniej, ale były piekielne
korki [dosł.: był piekielny ruch].
12. Nie przyszło mi do głowy, żeby zrobić piknik.
Szkoda. To byłby dobry pomysł na urodziny Marii.
13. Fabian wolałby spać, ale Maria miała inne plany
na wieczór.
14. Oprócz kanapy Krystyna kupiłaby jeszcze fotel,
ale niestety nie miała więcej pieniędzy.
15. Na twoim miejscu wstydziłabym się prosić Józefa
o pomoc. Co dokładnie ci odpowiedział?
16. To twoja mama?! Nigdy bym [tego] nie pomyślał!
Wydaje się, że to twoja siostra.
17. Może nigdy byś tego nie powiedział, ale Fabian
ma fascynującą osobowość.
18. Maria wychodzi za mąż? Kto by pomyślał
[dosł.: Kto by to nigdy sobie wyobraził]!

INDICAZIONI

1.	Verrei volentieri con voi a Verona. Fatemi solo sapere quando.
2.	Sarei venuto volentieri con voi a Verona la settimana scorsa, ma non ho potuto prendere le ferie.
3.	Al posto tuo, non accetterei questa proposta. Ma fa' come ti pare.
4.	Al posto tuo, non avrei accettato questa proposta, ma ormai è fatta. L'hai accettata.
5.	Stefano, mi piacerebbe conoscere i tuoi genitori. Forse potremmo invitarli sabato a cena?
6.	Mi sarebbe piaciuto conoscere Umberto Eco.
7.	Ti avremmo chiamato/telefonato, ma non avevamo il tuo nuovo numero.
8.	Zia, sarei venuto volentieri domenica a pranzo, ma purtroppo lavoro.
9.	Ti saresti divertito con Giuseppe e Stefano. La prossima volta devi andare con loro!
10.	Io avrei preso un divano meno caro e meno rosa... Ma è stata Cristina a scegliere.
11.	Tesoro, sarei tornato prima, ma c'era un traffico infernale.
12.	Non mi è venuto in mente di fare un picnic. Peccato. Sarebbe stata una buona idea per il compleanno di Maria.
13.	Fabio avrebbe preferito dormire, ma Maria aveva altri progetti per la serata.
14.	Oltre al divano, Cristina avrebbe comprato anche una poltrona, ma purtroppo non aveva più soldi.
15.	Al posto tuo, mi sarei vergognata di chiedere aiuto a Giuseppe. Cosa ti ha risposto esattamente?
16.	È tua mamma?! Non l'avrei mai pensato! Sembra tua sorella.
17.	Forse non l'avresti mai detto, ma Fabio ha una personalità affascinante.
18.	Maria si sposa? Chi l'avrebbe mai immaginato!

O trybie przypuszczającym prostym uczylimy się w drugiej części serii *Włoski w tłumaczeniach. Gramatyka*.

W tym rozdziale poznamy tryb przypuszczający złożony, który odnosi się do przeszłości oraz do czynności niemożliwych do zrealizowania. Formy czasowników w *condizionale composto* mają podobną postać do tych w *trapassato prossimo* i *futuro anteriore*.

Czasowniki łączące się z **avere**:

io avrei cantato	noi avremmo cantato
tu avresti cantato	voi avreste cantato
lui/lei avrebbe cantato	loro avrebbero cantato

Czasowniki łączące się z **essere** wymagają dostosowania formy **participio passato**:

io sarei partito/a	noi saremmo partiti/e
tu saresti partito/a	voi sareste partiti/e
lui/lei sarebbe partito/a	loro sarebbero partiti/e

W języku polskim formy **condizionale composto** można najwierniej oddać za pomocą nieużywanego już dziś trybu przypuszczającego w czasie przeszłym, np. *avrei cantato* 'byłbym zaśpiewał; byłabym zaśpiewała'; *saresti partito/a* 'byłbyś wyruszył; byłabyś wyruszyła'.

Podobnie jak **condizionale semplice** również **composto** służy do wyrażania życzeń lub hipotez, ale takich, które są niemożliwe do zrealizowania, bo:

- **dotyczą przeszłości**, np. *leri sarei venuta anch'io alla festa, ma sono dovuta rimanere al lavoro fino a tardi* 'Przyszłabym i ja wczoraj na imprezę, ale musiałam zostać w pracy do późna';
- **dotyczą teraźniejszości lub przyszłości**, ale **nie ma szans, żeby się spełniły**, np. – *Domani sera devo stare al lavoro. – Peccato! Saremmo andati al cinema* '– Jutro wieczorem pracuję. – Szkoda! (Gdyby nie to), poszlibyśmy do kina'.

Porównaj zdania:

Al posto tuo, non mi sarei trasferito all'estero 'Na twoim miejscu nie przeprowadziłbym się (był) za granicę' → **condizionale composto** – przeprowadzka już nastąpiła, a ja po fakcie wyrażam swoje zdanie;

Al posto tuo, non mi trasferirei all'estero 'Na twoim miejscu nie przeprowadzałbym się za granicę' → **condizionale semplice** – ktoś dopiero rozważa przeprowadzkę, a ja radzę mu, co zrobiłbym na jego miejscu.

Condizionale composto zastosujemy również w zdaniach przeczących, które mówią o tym, co nie ma szans się wydarzyć. Częste w takiej funkcji będą konstrukcje z czasownikami **pensare, immaginare** i **dire**, np. *Giuseppe ama i romanzi rosa?*

Non l'avrei mai immaginato/pensato/detto 'Józef uwielbia powieści romantyczne? Nigdy bym nie przypuszczał/pomyślał/powiedział'.

TRYB PRZYPUSZCZAJĄCY ZŁOŻONY (PRZESZŁY)

19. Przepraszam! Powinienem być wcześniej ci to powiedzieć.

20. Powinniście byli nas ostrzec.

21. Józefie, powinieneś być się uczesać. Masz włosy w nieładzie.

22. Nie powinniśmy byli się tak głośno śmiać, gdy Stefan śpiewał Krystynie 'O Sole mio.

23. Powinieneś być sprzedać ten samochód, gdy jeszcze działał. Nie mielibyśmy teraz tylu wydatków.

24. Mógłbyś zostać w domu, a zamiast tego przyszedłeś do biura. Od czasu do czasu musisz odpoczywać. Nie jesteś robotem!

25. Na twoim miejscu nie pozwoliłbym jej odejść.

26. Zaprosiłbym też Fabiana, ale wiem już, że w poniedziałek jest zajęty.

27. Dałeś radę zachować zimną krew. Ja bym się zdenerwowała, na pewno straciłabym panowanie nad sobą [dosł.: spokój].

28. Według lokalnych agencji prasowych nie było ofiar, a jedynie kilku rannych.

29. Według wiarygodnych źródeł aktor i jego nowa partnerka spędzili Wielkanoc na Malediwach.

30. Trzeba było [dosł.: Byłoby lepiej] zarezerwować. Widzisz? Teraz nie ma nawet jednego wolnego stolika.

31. Nie trzeba było mu tak pobłażać. Jest za bardzo rozpieszczony.

32. Naprawdę dobra ta twoja zupa krem z marchewki. Nie przyszłoby mi do głowy, żeby dodać masło orzechowe.

33. Według niesprawdzonych źródeł dwaj politycy spotkali się kilka razy, żeby pograć w golfa.

34. Krystyno, poszłaś na rozmowę o pracę w tej wydekoltowanej sukience? Ja założyłabym coś skromniejszego.

35. Według pierwszych szacunków również w tym roku Włochy znalazły się na pierwszym miejscu wśród światowych producentów wina.

36. Józef zostałaby chętnie na drugą godzinę jogi, ale czuł się wykończony już po pierwszej.

WSKAZÓWKI

19.	Scusa! Avrei dovuto dirtelo prima.
20.	Avreste dovuto avvertirci / Ci avreste dovuto avvertire.
21.	Giuseppe, ti saresti dovuto pettinare / avresti dovuto pettinarti. Hai i capelli in disordine.
22.	Non avremmo dovuto ridere così rumorosamente quando Stefano cantava a Cristina 'O Sole mio.
23.	Avresti dovuto vendere questa macchina quando ancora funzionava. Ora non avremmo così tante spese.
24.	Saresti potuto rimanere a casa e invece sei venuto in ufficio. Ogni tanto devi riposare. Non sei un robot!
25.	Al posto tuo, non l'avrei lasciata andare.
26.	Avrei invitato anche Fabio, ma so già che lunedì è occupato/impegnato.
27.	Sei riuscito a mantenere il sangue freddo. Io mi sarei arrabbiata, avrei di sicuro perso la calma.
28.	Secondo le agenzie di stampa locali, non ci sarebbero state vittime ma solo qualche ferito / alcuni feriti.
29.	Secondo fonti attendibili, l'attore e la sua nuova compagna avrebbero trascorso la Pasqua alle Maldive.
30.	Sarebbe stato meglio prenotare. Vedi? Ora non c'è nemmeno un tavolo libero.
31.	Non avresti dovuto essere così indulgente con lui. È troppo viziato.
32.	È davvero buona la tua crema/vellutata di carote. Non avrei (mai) pensato di aggiungere il burro di arachidi.
33.	Secondo fonti non verificate, i due politici si sarebbero incontrati più volte per giocare a golf.
34.	Cristina, sei andata al colloquio di lavoro con questo vestito scollato? Io avrei indossato qualcosa di più modesto/sobrio.
35.	Secondo le prime stime, anche quest'anno l'Italia si sarebbe trovata al primo posto tra i produttori mondiali di vino.
36.	Giuseppe sarebbe rimasto volentieri alla seconda ora di yoga, ma si sentiva sfinito già dopo la prima.

Czasownik **dovere** w trybie przypuszczającym wyraża powinność: **avrei** 'powiniennem/powinnam'; **avrei dovuto** 'powiniennem być / powinnam być'. Pamiętaj o dostosowaniu czasownika posiłkowego do tego, który stoi po modalnym, a końcówki **dovere** do rodzaju i liczby podmiotu. Powiemy **avrei dovuto** *preparare* 'powiniennem być / powinnam być przygotować' i **avremmo dovuto** *preparare* 'powinniśmy byli / powinnymyśmy być przygotować', ale **sarei dovuto/a** *partire* 'powiniennem być / powinnam być wyjechać' i **saremmo dovuti/e** *partire* 'powinniśmy byli / powinnymyśmy być wyjechać'.

Condizionale composto, podobnie jak tryb przypuszczający prosty, może wyrażać twierdzenie, którego nie jesteśmy pewni, czyliś niepotwierdzoną opinię. Będzie ona dotyczyła zdarzeń przeszłych.

Porównaj zdania: *Secondo i giornali, il criminale si troverebbe all'estero* 'Według prasy przestępca miałby się znajdować za granicą' → *condizionale semplice* – w momencie wyrażania opinii przestępca znajduje się za granicą;

Secondo i giornali, il criminale sarebbe scappato all'estero 'Według prasy przestępca miałby zbiec za granicę' → *condizionale composto* – opinia dotyczy wydarzenia, które już się odbyło.

Pamiętaj, że jeśli po czasowniku modalnym (**dovere, potere, volere**) stoi **essere** 'być', czasownikiem posiłkowym w czasach i trybach złożonych jest **avere**, np. **Ho dovuto essere** *delicato* 'Musiałem być delikatny'; **Avrei dovuto essere** *più delicato* 'Powinien był być bardziej delikatny'.

Condizionale composto używamy również w okresach warunkowych oraz do mówienia o przyszłości w przeszłości – tam, gdzie po polsku używamy czasu przyszłego (np. *Ha detto che sarebbe venuto* 'Powiedział, że przyjdzie'). Oba te zastosowania przeszłego trybu przypuszczającego zostaną omówione w czwartej części serii *Włoski w tłumaczeniach*.
Gramatyka.

1. Ta ap(li)ka(cja) będzie działała z jakimkolwiek/
każdym smartfonem. Jest bardzo wygodna.
2. Krystyna jest przekonana, że nawet przeciętna
kobieta, jeśli (jest) dobrze ubrana i umalowana,
może stać się Marilyn Monroe.
3. Nie rozumiem, dlaczego to krzesło tak dużo
kosztuje. Wygląda jak zwykły mebel
[dosł.: wydaje się zwykłym meblem].
4. Zrobiłbym wszystko [dosł.: jakąkolwiek rzecz],
żeby móc być teraz z wami.
5. Możecie zacząć o każdej [dosł.: jakiegokolwiek]
porze. Wszystko jest gotowe.
6. Pójdę za tobą w każdy zakątek świata.
Ty jesteś moim domem.
7. Józef jest tradycjonalistą. Woli swój notes
od komputera, bo może go użyć w dowolnym
miejscu i czasie.
8. Jakikolwiek prezent, jeśli wybrany z sercem,
będzie zawsze miły / mile widziany.
9. To był przeciętny mężczyzna, średniego wzrostu,
o ciemnych włosach, bez znaków szczególnych.
10. Jakikolwiek miałby [dosł.: mógłby] być wynik
naszego eksperymentu, warto to zrobić.
11. Twoja reakcja była zbyt agresywna,
jakikolwiek był jej powód.
12. Nasza organizacja pomaga wszystkim
potrzebującym, jakakolwiek jest ich narodowość.
13. Możesz sobie wziąć ten katalog albo dać
go komukolwiek. Już go nie potrzebuję.
14. Każdy ma prawo wyrazić swoje zdanie.
15. Ktokolwiek przyjdzie, nie ma mnie w domu.
16. Podejdź tu do mnie, kimkolwiek jesteś.
17. Zatrudnię go, kimkolwiek jest. Wystarczy,
żeby umiał czytać i pisać.
18. Nie chcę być z kimkolwiek. Zaczekam na mojego
księcia z bajki [dosł.: błękitnego księcia].

INDICAZIONI

1.	Questa app(licazione) funzionerà con qualsiasi smartphone. È molto comoda.
2.	Cristina è convinta che anche una donna qualsiasi/ qualunque, se ben vestita e truccata, possa diventare una Marilyn Monroe.
3.	Non capisco perché questa sedia costi così tanto. Sembra un mobile qualsiasi/qualunque.
4.	Farei qualsiasi/qualunque cosa per poter stare ora con voi.
5.	Potete cominciare a qualsiasi/qualunque ora. È tutto pronto.
6.	Ti seguirò in qualsiasi/qualunque parte del mondo. La mia casa sei tu.
7.	Giuseppe è un tradizionalista. Preferisce il suo taccuino al computer perché lo può usare in qualsiasi luogo e momento.
8.	Qualsiasi/qualunque regalo, se scelto con il cuore, sarà sempre gradito.
9.	Era un uomo qualsiasi/qualunque, di media altezza, con i capelli scuri, senza segni particolari.
10.	Qualunque/Qualsiasi possa essere il risultato del nostro esperimento, vale la pena farlo.
11.	La tua reazione era troppo aggressiva, qualunque ne fosse il motivo.
12.	La nostra organizzazione aiuta tutti i bisognosi, qualunque sia la loro nazionalità.
13.	Puoi prendere questo catalogo o darlo a chiunque. Non ne ho più bisogno.
14.	Chiunque/Ognuno ha il diritto di esprimere la propria opinione.
15.	Chiunque venga, io non sono in casa.
16.	Vieni qui da me, chiunque tu sia.
17.	Lo assumo chiunque sia. Basta che sappia leggere e scrivere.
18.	Non voglio stare con chiunque. Aspetterò il mio principe azzurro.

O zaimkach i przymiotnikach nieokreślonych mówiliśmy już w drugiej części serii *Włoski w tłumaczeniach*. *Gramatyka*. W tym rozdziale zajmiemy się kolejnymi, również tymi, po których wystąpi *congiuntivo*.

Polska i włoska terminologia różnie opisują zaimki. W języku włoskim występuje podział na przymiotniki (przed rzeczownikami) i zaimki (samodzielne) – w polszczyźnie w obu kontekstach mówimy o zaimkach.

Qualsiasi i qualunque to przymiotniki – są synonimami i w większości kontekstów można je stosować wymiennie. Mają tylko liczbę pojedynczą. W zależności od pozycji w zdaniu mogą oznaczać:

- ‘jakikolwiek, którykolwiek’, ale też ‘każdy, wszelki, dowolny’ – jeśli stoją przed rzeczownikiem, np. **a qualsiasi/qualunque** *costo* ‘za każdą/wszelką cenę’; **va bene qualsiasi/qualunque giorno** ‘odpowiada mi jakikolwiek/każdy dzień’;
- ‘przeciętny, zwyczajny’ (w znaczeniu pejoratywnym – ‘niczym szczególnie się niewyróżniający’) – gdy postawimy je po rzeczowniku, np. **un uomo qualsiasi** ‘przeciętny, zwykły człowiek’; **è un medico qualsiasi** ‘to przeciętny lekarz’.

Obie formy mogą wprowadzać zdanie względne w *congiuntivo*, np. **Qualsiasi/Qualunque** *cosa ti serve, dimmi* ‘Jakakolwiek rzecz byłaby ci potrzebna, powiedz mi’. Jeśli bezpośrednio po zaimku stoi forma **sia** (*congiuntivo presente* od *essere*), lepiej stosować *qualunque*. Unikamy wtedy powtarzania jednakowych sylab (co we włoskim uznawane jest za niezręczność stylistyczną), np. **Qualunque sia** [nie *qualsiasi-sia*] *la tua decisione, ti aiuto* ‘Jakakolwiek byłaby twoja decyzja, pomogę ci’.

Chiunque to zaimek, który pojawi się w podobnych kontekstach jak przymiotniki **qualunque** i **qualsiasi**, ale odnosi się tylko do osób i jako zaimek nie potrzebuje rzeczownika (podobnie jak **chi**). Można go opisowo wyjaśnić jako **qualunque/qualsiasi persona**, czyli ‘jakakolwiek osoba; ktokolwiek’, ale też ‘każdy’, np. **Chiunque** *voglia aggiungere qualcosa, parli* ‘Ktokolwiek chciałby coś dodać, niech mówi’; **Chiunque** *può cucinarlo* ‘Każdy może to ugotować’. Po **chiunque** może wystąpić:

- tryb oznajmujący – **Chiunque può** *venire* ‘Każdy może przyjść’ → wszyscy, nieokreślona zbiorowość; **chiunque** jest w tym znaczeniu zbliżone do **ognuno**;
- tryb łączący – **Dillo a chiunque te lo chieda** ‘Powiedz to każdemu, kto cię o to zapyta’ → jakaś nieokreślona osoba; jeśli znajdzie się ktoś, kto zapyta, powiedz mu to.

Chiunque, inaczej niż polski zaimek ‘ktokolwiek’, umożliwia rozróżnienie rodzaju – może łączyć się zarówno z r.m., jak i r.ż. Powiemy **chiunque di voi sia stato** ‘ktokolwiek z was był’, ale też **chiunque di voi sia stata** ‘którkolwiek z was była’, dosł. ‘ktokolwiek z was była’.

PRZYMIOTNIKI I ZAIMKI NIEOKREŚLONE

19. Pójdę, dokądkolwiek zapragniesz/zechcesz.

20. Nie mam szczególnych upodobań. We Włoszech morze jest wszędzie [dosł.: gdziekolwiek] przepiękne.

21. Widziałeś moje okulary przeciwsłoneczne, Stefanie? Szukałam wszędzie i nie mogę ich znaleźć [dosł.: nie znajduję ich].

22. Te tabletki od bólu gardła są bardzo skuteczne i wszędzie dostępne.

23. Fabian, dokądkolwiek jedzie, zabiera ze sobą małą poduszkę.

24. Niestety, nie mogę przyjść, (ale) tak czy inaczej bardzo wam dziękuję za zaproszenie.

25. Leje jak z cebra i jest zimno jak w psiarni [dosł.: zimno pies], ale tak czy siak muszę wyjść z domu.

26. Przepraszam, muszę już uciekać. W każdym razie spotkamy się wszyscy wieczorem.

27. Jakkolwiek się ubrała, wyglądała zawsze jak księżniczka [dosł.: wydawała się zawsze księżniczką].

28. Jakkolwiek się ubierze, wygląda jak bogini.

29. Jest tu ktoś, kto / jakiś gość, który chce z tobą rozmawiać.

30. Wczoraj poznałem narzeczonego Marii – niejakiego Fabiana.

31. Nie spodziewałam się aż takiego prezentu od Józefa. Od dawna już marzyłam o takiej designerskiej kawiarni!

32. Jaka matka, taka córka. Obie jesteście wiecznie niezadowolone. Jestem już tym zmęczony.

33. A ten ciągle dzwoni i dzwoni! [dosł.: A tamten taki nie przestaje dzwonić!]

34. Musisz uzupełnić ten formularz danymi z dowodu osobistego. Wydany przez tego i tego, data i miejsce wydania...

35. Nie mogę tolerować takiego zachowania! Żarty się skończyły [dosł.: Skończone żarty].

36. Włoski jest tak (bardzo) interesujący, że nie możesz przestać się go uczyć? Może jeszcze rozdziałik?

WSKAZÓWKI

19.	Andrò dovunque tu desideri/voglia.
20.	Non ho particolari preferenze. In Italia il mare è bellissimo (d)ovunque.
21.	Hai visto i miei occhiali da sole, Stefano? Ho cercato (d)ovunque/dappertutto e non li trovo.
22.	Queste pasticche per il mal di gola sono molto efficaci e reperibili (d)ovunque.
23.	Fabio, (d)ovunque vada, prende con sé un piccolo cuscino.
24.	Purtroppo non posso venire, comunque vi ringrazio tanto per l'invito.
25.	Piove a dirotto e fa un freddo cane, ma devo comunque uscire di casa.
26.	Scusate, devo già scappare. Comunque, ci vediamo tutti stasera.
27.	Comunque si vestisse, sembrava sempre una principessa.
28.	Comunque si vesta, sembra una dea.
29.	C'è qui un tale che vuole parlare con te.
30.	Ieri ho conosciuto il fidanzato di Maria, un tale Fabio.
31.	Non mi aspettavo un tale regalo da Giuseppe. Da tanto tempo sognavo una tale caffettiera di design!
32.	Tale madre, tale figlia. Tutt'e due siete sempre scontente. Ne sono già/ormai stanco.
33.	E quel tale non smette di telefonare!
34.	Devi compilare questo modulo con i dati della carta d'identità. Rilasciata dal tal dei tali, data e luogo di rilascio...
35.	Non posso tollerare un tale comportamento! Finiti gli scherzi. / Fine degli scherzi.
36.	L'italiano è talmente interessante che non riesci a smettere di studiarlo? Forse ancora un capitoletto?

Pokrewny znaczeniowo do omówionych zaimków jest przysłówek **dovunque** i jego literacka wersja – **ovunque**. Oba tłumaczymy jako 'gdziekolwiek; dokądkolwiek', np. **(D)ovunque tu vada, vengo con te** 'Dokądkolwiek idziesz, pójdę z tobą'. Najczęściej spotkamy je jako przysłówki wprowadzające zdanie względne w congiuntivo.

W języku potocznym **dovunque** często używane jest również jako synonim **dappertutto** 'wszędzie', np. *Le zanzare si trovavano **dovunque/dappertutto*** 'Komary były, dosł. znajdowały się, wszędzie'.

Podobne budowę i znaczenie ma też przysłówek **comunque** 'w każdym razie; tak czy inaczej; niemniej', np. **Comunque, io devo essere presente** 'Tak czy inaczej ja muszę być obecny'; *Capisco che eri occupato, **comunque** potevi almeno chiamare* 'Rozumiem, że byłeś zajęty, niemniej mogłeś chociaż zadzwonić'. **Comunque** może też – jako spójnik – wprowadzać zdanie w *congiuntivo*. Przyjmuje wtedy znaczenie 'jakkolwiek', np. **Comunque vadano le cose, rimango con te** 'Jakkolwiek ułożą się sprawy, zostanę z tobą'.

Po *comunque* musimy użyć *congiuntivo imperfetto* (*si vestisse*), bo dalej stoi czasownik przeszły (*sembrava*). W ten sposób zaznaczymy, że oba stany (bycie ubranym i sprawianie wrażenia księżniczki) są równoległe w czasie.

Tale 'jakiś, pewien, niejaki' może stać przed rzeczownikiem, np. *Mi ha chiesto di te un **tale** signor Verdi* 'Pytał mnie o ciebie jakiś pan Verdi', ale też samodzielnie, poprzedzony rodzajnikiem, w znaczeniu 'jakiś/pewien ktoś', np. *Un **tale** ha chiesto di te* 'Jakiś (gość) pytał o ciebie'. **Tale** może też być zaimkiem wskazującym 'taki; tego rodzaju', np. ***Tali** consigli non mi aiutano* 'Takie rady mi nie pomagają'. W lp. może wystąpić z rodzajnikiem lub bez niego:

- bez rodzajnika nawiązuje do wcześniejszego elementu zdania (podobnie jak **questo**), np. *A **tale** argomento non sapevo rispondere* 'Na taki argument nie potrafiłem odpowiedzieć';
- z rodzajnikiem nieokreślonym oznacza 'tak wielki/intensywny/zaskakujący; aż taki', np. *Non mi aspettavo **una tale** risposta* 'Nie spodziewałem się takiej odpowiedzi'.

Warto odnotować wyrażenia:

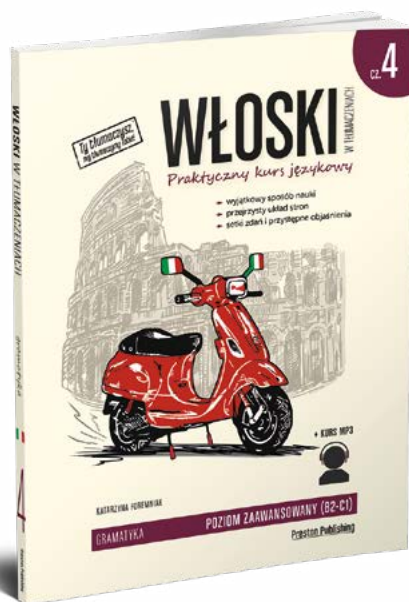
tale quale 'taki sam jak; identyczny', np. *È **tale quale** suo padre* 'Jest taki sam jak jego ojciec';

tale... tale... 'jaki..., taki...', np. ***Tale** padre, **tale** figlio* 'Jaki ojciec, taki syn';

il tal dei tali 'taki to a taki', np. *Se ti manda **il tal dei tali**, non ti farà problemi* 'Jeśli przysyła cię taki to a taki, nie będzie ci robił problemów'.

Pamiętaj o przysłówku **talmente** 'tak bardzo', np. *Ero **talmente** stanca che mi sono subito addormentata* 'Byłam tak bardzo zmęczona, że od razu zasnąłam'.

Wejdź na wyższy poziom

Już wkrótce premiera części czwartej, a w niej:

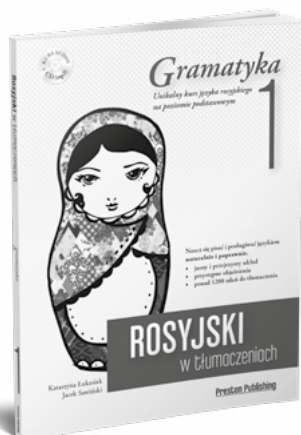
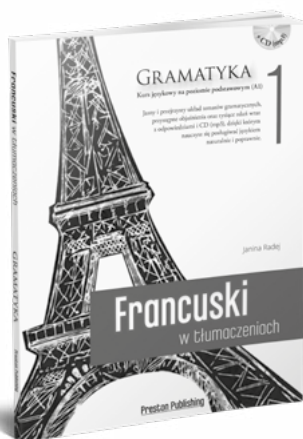
- okresy warunkowe
- następstwo czasów i mowa zależna
- kolejne użycia *congiuntivo*
- formy nieosobowe z zaimkiem *si*
- włoska interpunkcja

Tej oraz innych książek językowych szukaj w księgarni internetowej wydawnictwa:
www.prestonpublishing.pl

Sprawdź!

Wyjątkowe podręczniki, które pozwolą Ci szybko i z łatwością opanować języki obce.

Preston Publishing
www.prestonpublishing.pl